Beynəlxalq media COP29-dan yazır

"Yaşıl dünyanın güclü carçısı"

Azərbaycanda BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyası (COP29) öz işini davam etdirir. Bu mötəbər konfransın Bakıda keçirilməsi Azərbaycan üçün çox mühüm hadisədir.

Konfransın məqsədi iqlim dəyişmələri ilə mübarizə aparmaq, onun təsirlərini azaltmaq, iqlim dəyişmələrinə uyğunlaşmaq, maliyyə məsələlərini müzakirə etmək və ölkələrin üzərinə düşən öhdəliklərin yerinə yetirilməsini təmin etməkdir. Bakıda keçirilən COP29 dünya mediasının gündəmində əsas müzakirə mövzularından biri kimi qalmaqda davam edir.

Böyük Britaniyanın nüfuzlu **"Telegraph" qəzetində** yayımlanan məqalə Bakı ilə Barselonanın müqayisəsinin aparılması ilə başlayır: "Kənara çəkil, Barselona - Bakı kafe mədəniyyəti, çimərlikləri və əla şərabı ilə gözlədiyinizdən daha artığını təklif edir".

Yazıda Avropanın ən məşhur şəhərlərinin turistlər üçün cəlbediciliyi azaldıqca nisbətən uzaqda yerləşən şəhərlərə marağın artdığı diqqətə çatdırılıb. Müəllif Anna Selbi tərəfindən tarixi İpək yolunun üzərində, Xəzərin sahilində yerləşən Bakı şəhərinin qədim İçərişəhəri və buradakı karvansaralar, təhlükəsiz küçələr, gözəl memarlıq abidələri, əla restoranlar, asanlıqla gedilə bilən ətraf kəndlər dəniz kənarı ilə turistlərə gözəl istirahət imkanı bəxş etdiyi vurğulanıb.

Məqalədə İçərişəhərdən ətraflı bəhs olunub, daş döşənmiş dar küçələr, kiçik həyətlər, UNESCO-nun Ümumdünya Mədəni İrs siyahısına salınan "memarlıq incisi" Şirvanşahlar sarayı, buradakı məqbərə, hamam, sərdabələr, qədim məscid və digər tarixi tikililər və Bakının rəmzi hesab olunan Qız qalası haqqında ətraflı söhbət açılıb.

"The World of Fine Wine" jurnalında dərc olunan məqalədə isə xüsusilə 2000-ci illərdən etibarən ölkədə şərabçılıq sənayesinin dirçəldilməsinə və inkişafına xüsusi diqqət yetirildiyi, son bir neçə ildə bu istiqamətdə böyük inkişafa nail olunduğu vurğulanıb. Diqqətə çatdırılıb ki, burada inkişaf prosesi dəqiq və düşünülmüş şəkildə icra edilib, üzüm bağları, üzüm sortları torpağın və iqlimin xüsusiyyətlərinə görə diqqətlə seçilib. İnkişaf etməkdə olan daxili auditoriyanı, həm də geniş bazarları təmin etmək üçün ardıcıllığa, keyfiyyətə yüksək həssaslıqla diqqət yetirilməsi Azərbaycan şərabının şöhrət tapmasında mühüm rol oynayır.

Yazıda Azərbaycanın şərabçılıq sənayesində istifadə olunan üzüm sortları, onların xüsusiyyətləri, yetişdirilməsi qaydaları, şərabçılıq regionları haqqında ətraflı söhbət açılıb. Bu xüsusda Azərbaycanın üç ən iri şərab istehsalçısının Şamaxı rayonunda Böyük Qafqaz dağlarının cənub ətəklərində yerləşdiyi qeyd edilib. Burada fransız və italyan sortları ilə yanaşı, "Savalan", "Meysəri", "Mədrəsə", "Sədəf", "İnnabı", "Bayanşirə", "Chabiant" və digər üzüm sortlarının yetişdirildiyi bildirilib, onların hər biri haqqında ətraflı məlumat verilib. Azərbaycan Üzümçülük və Şərabçılıq Elmi-Tədqiqat İnstitutunda 350-400 yerli üzüm sortunun tədqiq edildiyi, ölkədə üzümçülüyün inkişafı məqsədilə yeni DNT fəaliyyətinin aparıldığı vurğulanıb. Qeyd edilib ki, şərab istehsalçıları yaxın vaxtlarda çoxlu yeni yerli üzüm sortlarına sahib olacaqlar. Müəllif uzun fasilədən sonra 20 il əvvəl dirçəldilən Azərbaycan şərabçılığının özünü dünyanın ən yeni mərkəzlərindən biri kimi tanıtmağa başladığını xüsusi qeyd edib.

Məqalədə Azərbaycanda şərabçılıq turizminin də inkişaf etdiyi vurğulanaraq, Bakının kosmopolit şəhər olduğu, Barselona və İstanbul şəhərlərinin ruhunun burada vəhdət təşkil etdiyi, şəhərin qala divarlarının uzandığı Orta əsrlər dövrünə aid mərkəzi hissəsinin yüksək səviyyədə bərpa olunduğu diqqətə çatdırılıb. Qeyd olunub ki, Bakı həm də Azərbaycanın şərab zavodlarını kəşf etmək üçün əla mərkəzdir. Çünki bu şərab zavodlarının əksəriyyəti Bakıdan avtomobillə bir-iki saatlıq məsafədə yerləşir. Onların hamısında yüksəkkeyfiyyətli milli yeməklərin və yerli məhsulların təqdim olunduğu restoranlar var.

Pol Uayt məqaləni bu sözlərlə yekunlaşdırıb: "Azərbaycanı və Azərbaycan şərabını daha yeni tanıdığım üçün oraya qayıtmağı çox istəyirəm".

Moldovanın **"Noi.md" xəbər portalında** rus və rumın dillərində nəşr edilən "Moldova Prezidenti və Bakıda keçirilən COP29-un digər iştirakçıları Azərbaycanın iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə ideyalarını dəstəkləyirlər" sərlövhəli məqalədə nüfuzlu beynəlxalq konfransın təşkili, müzakirə olunan strateji mövzular barədə məlumat verilib.

Məqalədə bildirilir ki, Bakıda COP29-un iştirakçısı olan ölkələrin dövlət və hökumət başçılarının sammiti baş tutub və burada Moldova Prezidenti Maya Sandu da çıxış edib. Sandu qlobal ekoloji problemlərin həllində inkişaf etməkdə olan ölkələrə dəstək verilməsinin zəruriliyi ilə bağlı sessiyanın əsas doktrinasını alqışlayıb.

"Yaşıl zona" ərazisində bütün maraqlı tərəflərin - fəallardan və özəl təşəbbüslərin tərəfdarlarından tutmuş iri biznes və dövlət qurumlarının nümayəndələrinə qədər çoxşaxəli ünsiyyət təşkil olunur. "Mavi zona"da sessiyalar, görüşlər və sammitlər keçirilir.

Yazıda daha sonra qeyd olunur ki, müxtəlif ölkələrin onlarca prezident və digər yüksəkvəzifəli şəxslərinin iştirak etdiyi tədbirdə Afrika, Latın Amerikası və xüsusilə kiçik ada dövlətləri geniş nümayəndə heyəti ilə təmsil olunub. COP29-a evsahibliyi edən tərəfin əsas diqqəti ekoloji bərabərlik məsələsinə yönəlib. Forumun əsas məqsədinə görə, həm karbohidrogenlərin istehlakında, həm də zərərli emissiyaların istehsalında lider olan inkişaf etmiş ölkələr iqlimə təzyiqə görə məsuliyyəti öz üzərinə götürməli və təbiətə dəyən zərərin ödənilməsində daha zəif ölkələrə kömək etməlidirlər.

Əslində, bütün COP konfranslarının məqsədi sənayedən əvvəlki dövrdə və 2015-ci il Paris Sazişinin tələb etdiyi kimi, karbon qazının miqdarını və qlobal temperatur artımını 1,5 dərəcə Selsi ilə məhdudlaşdırmaqdır. Eyni zamanda dövlət başçılarının, ətraf mühit fəallarının və ekspertlərin bəyanatlarına görə, COP29-dan bu problemin həlli istiqamətində konkret addımlar gözlənilir.

Sonda vurğulanır ki, Bakıda keçirilən COP29-da qlobal temperaturun artmasının qarşısını almaq üçün Parisdə iqlim sazişinin imzalanmasından 9 il sonra karbon bazarları üzrə mühüm razılaşma artıq əldə olunub. Tədbir zamanı BMT-nin Baş katibi Antonio Quterreş iqlim dəyişikliyinin qarşısının alınması üçün vaxtın daraldığını bildirib və ölkələri bu məqsədlə ayrılan vəsaitin artırılmasına çağırıb.

Səudiyyə Ərəbistanı Krallığının nüfuzlu **"əş-Şarq əl-Avsat" qəzeti** Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin noyabrın 12-də Bakıda keçirilmiş Birləşmiş Millətlər Təşkilatının İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasının (COP29) Liderlər Sammitinin açılış mərasimində çıxışından yazıb. Nəşr Azərbaycan Prezidentinin ölkələrin təbii sərvətlərə malik olduğuna və tələbatı ödəmək üçün onları bazarlara çıxarmasına görə suçlanmasının yolverilməzliyi barədə dediklərini oxucularının diqqətinə çatdırıb. Sitatda dünya ictimaiyyətini bu məsələlərdə realist olmağa çağıran Prezident İlham Əliyevin Azərbaycanın COP29-un sədri kimi "yaşıl dünya"nın güclü carçısı olduğunu və bunu davam etdirdiyini bildirdiyi də diqqətə çatdırılır.

Səudiyyə nəşri Azərbaycan liderinin çıxışında planetin qlobal istiləşməsindən danışan, amma əslində, Azərbaycan qazının tədarükünü daha da artırmağa can atan bir sıra Qərb ölkələrinin ikiüzlülüyü ilə bağlı fikirlərindən sitat gətirərək yazır: "Əfsuslar olsun ki, ikili standartlar, digər ölkələrə dərslər vermək adəti və siyasi riyakarlıq bəzi Qərb ölkələrindəki bir sıra siyasətçilər, dövlət nəzarətində olan QHT-lər, yalan xəbər mediası üçün fəaliyyət metoduna çevrilib".

Türkiyənin **"TRT Avaz" telekanalı** COP29 çərçivəsində Türkiyənin "Sıfır Tullantı" ekoloji təşəbbüsünə həsr olunmuş stendin açılışı ilə bağlı reportaj hazırlayıb. Telekanalın qeyd etdiyinə görə, Türkiyə Prezidenti Administrasiyasının Kommunikasiya şöbəsi tərəfindən yaradılmış "Sıfır Tullantı" stendi Azərbaycanda 169 ölkədən 72 min nəfərin iştirakı ilə davam edən qlobal iqlim sammitində iştirakçıların böyük marağına səbəb olub. Reportajda qeyd olunub ki, Türkiyə pavilyonunda yer alan "Sıfır Tullantı" stendində BMT-yə üzv olan 105 ölkənin dəstəklədiyi ekoloji hərəkat haqqında dolğun məlumatlar yer alıb.

Telekanal tamaşaçıların diqqətinə çatdırıb ki, COP29 "yaşıl zona"sının eyni hissəsində Türkiyənin flora və faunası, o cümlədən endemik bitkilər və nəsli kəsilməkdə olan heyvanlar haqqında məlumatlarla da tanış olmaq mümkündür. Türkiyə pavilyonunda həmçinin tullantılardan toplanan parçalar, kağız və üzvi materiallardan yaradılmış əsərlərdən ibarət "Tullantıdan sənətə" adlı sərgi də keçirilir.

"Pavilyonu ziyarət edənlərə Türkiyədə su tənzimlənməsi mövzusunda stend, "Dünya ortaq evimizdir" kitabı, həmçinin Türkiyənin ətraf mühitlə bağlı təşəbbüslərinə dair nəşrlər təqdim olunacaq", - deyə məlumatda bildirilir.

İordaniyanın aparıcı media qurumlarında da Azərbaycanın evsahibliyi etdiyi BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəflər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) aid çoxlu sayda xəbərlər və videomateriallar yayımlanıb. Ölkənin **"Petra" Dövlət İnformasiya Agentliyi, "The Jordan Times", "Al-Rai", "Əd-Dustur", "Ammon News", "Jordan News", "Roya News", "Al-Mamlaka" qəzet və saytlarında, eləcə də "Jordan Tv", "Roya Tv" və "Mamlaka Tv" televiziya kanallarında** COP29 ilə bağlı silsilə məqalə və videomateriallar dərc edilib. Xəbərlərdə COP29 çərçivəsində keçirilən Liderlər Sammitində İordaniya Kralı II Abdullahı təmsil edən Vəliəhd Şahzadə II Əl-Hüseyn bin Abdullahın tədbirdəki çıxışı, həmçinin Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə görüşü barədə ətraflı məlumat verilib.

Hazırladı:
Elçin CƏFƏROV,
"Azərbaycan"

COP29 Baku Azerbaijan